

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/145645,Odsloniecie-tablicy-ppor-Zdzislawa-Badochy-Zelaznego-Bacz-19-czerwca-2021.html>
20.04.2024, 08:14

Odślonięcie tablicy ppor. Zdzisława Badochy „Żelaznego” - Bącz, 19 czerwca 2021

Tablica upamiętnia akcję zbrojną ppor. Zdzisława Badochy w Bączu z 1946 r. Już wkrótce, 28 czerwca, będziemy także obchodzić 75. rocznicę śmierci „Żelaznego”.

W Mirachowie i Bączu odbyły się uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej ppor. Zdzisława Badochę „Żelaznego”. To kolejne już upamiętnienie przygotowane i sfinansowane przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Gdańsku dedykowane Żołnierzom Wyklętym. Inicjatorem wydarzenia był Kazimierz Socha-Borzestowski, prezes zarządu Towarzystwa Upiększania Kartuz. Uroczystości rozpoczęły się Mszą świętą w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Mirachowie w intencji Ojczyzny oraz o łaskę nieba dla żołnierzy 2. szwadronu V Wileńskiej Brygady AK.

#1

#2

#3

#4

#6

#7

Następnie zebrani udali się do Szkoły Podstawowej w Bączu, na murach której umieszczona została tablica. Uroczystość zgromadziła znakomitych przedstawicieli lokalnej społeczności, wśród których był m.in. burmistrz Kartuz Mieczysław Grzegorz Gołuński, a także dyrekcja Szkoły Podstawowej w Bączu. Wydarzenie poprowadził Kazimierz Socha-Borzestowski. Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku reprezentowała delegacja na czele z dyrektorem prof. Mirosławem Golonem, przedstawicielem OBUWiM Mateuszem Dąbrowskim, członkiem Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa IPN w Gdańsku Andrzejem Osipowem, a także prof. Piotrem Niwińskim z Oddziałowego Biura Badań Historycznych.

Tablica pamiątkowa
przygotowana i
ufundowana przez
OBUWiM IPN w
Gdańsku

Wydarzenie rozpoczęło się od odśpiewania hymnu narodowego. Następnie okolicznościowy referat o działaniach V Wileńskiej Brygady AK na terenie powiatu kartuskiego przedstawił dr hab. Karol Polejowski, pracownik Muzeum II Wojny Światowej. Przemówienie wygłosił również w imieniu IPN prof. Mirosław Golon:

Ta niepodległościowa, antykomunistyczna konspiracja, najbardziej znana i symbolizowana nazwiskami dowódców: mjr. Zygmunta Szendzielarza, nazwiskami całego dowództwa V Wileńskiej Brygady AK, ale także konspiracji organizowanej na Podhalu, konspiracji organizowanej przez kpt. Stanisława Sojczyńskiego, konspiracji organizowanej na Lubelszczyźnie [...], te tysiące żołnierzy, mimo że militarnie przegrali, to ich zwycięstwo moralne bardzo szybko ujawniło się, chociażby już w okresie popaździernikowym, po 1956 roku, a szczególnie w epoce „Solidarności”, która była w dużej mierze efektem tego oporu i tego poświęcenia z epoki stalinowskiego zniewolenia – podkreślił.

Uroczystym momentem było przekazanie przez prof. Piotra Niwińskiego ziemi z groby Danuty Siedzikówny „Inki” dyrektor Szkoły Podstawowej w Podjazach Barbarze Lis-Driwie („Inka” jest patronką szkoły). Następnie nastąpił moment odsłonięcia tablicy; wydarzenie zakończyło się złożeniem kwiatów pod tablicą a także wspólnym zdjęciem jego uczestników. Patronami uroczystości byli Burmistrz Miasta Kartuz oraz Oddział IPN w Gdańsku;

organizatorzy: sołtys z Radą Sołecką wsi Bącz, Towarzystwo Upiększania Miasta Kartuz.

75 lat temu, **28 czerwca 1946 r.**, w walce o wolną Ojczyznę oddał życie porucznik Zdzisław Badocha „Żelazny” (1925–1946). Był w gronie najlepszych żołnierzy majora Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. To dzięki takim jak „Żelazny” przetrwało w Polakach niezłomne pragnienie wolności. To dzięki ofierze życia tysięcy żołnierzy antykomunistycznej konspiracji niepodległościowej zapisany został tragiczny, ale niezwykle ważny testament Polski Podziemnej: zobowiązania do dalszej walki.

Należy podkreślić, że bohaterscy żołnierze, tacy jak „Żelazny”, wcześniej zapisali piękną kartę walki także z okupantem niemieckim i innymi wrogami Polski, jak np. nacjoniści ukraińscy czy litewscy. Komuniści zamiast uznania tych zasług zgotowali im śmierć lub więzienie. Po śmierci wielu z nich skazano na całkowite zapomnienie aż po ukrycie miejsca ich pochówku. Porucznik Zdzisław Badocha nadal nie ma grobu. Po śmierci w Czermynie pod Sztumem Jego ciało funkcjonariusze UB ukryli tak skutecznie, że mimo kilku lat poszukiwań nadal nie możemy odnaleźć grobu. To właśnie ten niezwykle ważny aspekt historii dzielnego żołnierza, bohatera walki o wolną Polskę najwyższej próby, nadaje szczególną rangę tegorocznym obchodom rocznicy Jego śmierci. To kolejne po Czerninie, Podjazach oraz w [Dąbrowie Górniczej \(z 2019 r.\)](#) znaczące upamiętnienie porucznika Badochy to zarówno nasz hołd współczesnych oddany Bohaterowi, a jednocześnie apel do wszystkich: ktokolwiek słyszał, ktokolwiek wie, prosimy o pomoc w poszukiwaniach.

Słowo wstępne prof. Krzysztofa Szwagrzyka do albumu IPN pt. „«Żelazny» od «Łupaszki»” Łukasza Borkowskiego

